

Barbara Stalmachová

Městská divočina a zeleň ve městě
- význam pro biodiverzitu

Seminarium nr 1: 15 kwietnia 2021: Miasto ze wskaźnikiem
bioróżnorodności

Projekt: Środowisko miasta – miasto środowiska
[informacje o projekcie]

Licencja: Creative Commons CC BY

Miasto z współczynnikiem bioróżnorodności

Městská divočina a zeleň ve městě - význam pro biodiverzitu

doc. Ing. Barbara Stalmachová, CSc.

e-mail: barbara.stalmachova@vsb.cz

VSB - Technical University of Ostrava
17. listopadu 2172/15
708 00 Ostrava-Poruba
Czech Republic

Program dofinansowano ze środków
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w KATOWICACH

Biodiverzita + město = zeleň

- Pojem **zeleň** zahrnuje „jednotlivé okrasné nebo užitkové stromy, keře, trávničky a květiny, nebo jejich skupiny a soustavy v sídlech a krajině“.

Zeleň je nedílnou součástí sídla/města.

Zeleň a územní plánování

Pro územní plán obce/města má význam:

- **Zeleň veřejná** (zeleň na náměstích a zeleň v ulicích; parky, zeleň v sídlištích)
- **Zeleň vyhrazená** (školní zahrady, botanické a zoologické zahrady, zeleň v areálech podniků apod.)
- **Zeleň zvláštního účelu** (hřbitovy, rekultivované plochy, ochranná pásma průmyslových a zemědělských podniků)
- *Zeleň hospodářská*
- *Zeleň soukromá*

Zeleň = prostor pro biotu ?

- intenzivní péče brání rozvoji druhové diverzity volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin,
- snižování diverzity bezobratlých,
- šíří se synantropní druhy a druhy adaptované na „umělé“ prostředí

Může ve městě existovat divočina? Města přece rostou na úkor přírody.

Ale:

Vedle zeleně s intenzivní péčí jsou ve městech i plochy, o které se nikdo nestará, opuštěné plochy, **městská divočina**.

Přírodní procesy jsou všudypřítomné a probíhají tedy i ve městě.

A opuštěné plochy dávají prostor pro přírodní procesy,

dávají prostor pro rostliny a živočichy, kterým upravené plochy městské zeleně k životu nestačí.

Šíření druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů – **vývoj tzv. městské divočiny**

Jaké plochy se skrývají za městskou divočinou:

- Opuštěné plochy,
- ruderalizované plochy,
- brownfieldy,
- rekultivované a nerektivované odvaly,
- skládky odpadů, složiště materiálů....
- v posttěžebních, průmyslových a hornických městech – „**ostrov biodiversity**“ rekultivované nebo v tomto kontextu lépe nerektivované odvaly, složiště zemin a materiálů apod.

- Některé plochy patří mezi tzv. **nezastavitelné plochy** (rekultivace např.),
- ale častěji se jedná o tzv. **ostatní plochy** nebo **zastavitelné plochy** – vývoj bioty je často krátkodobý a končí prvním developerským projektem!

Paź królowej

polowiec szachownica

Městská divočina

Pozitiva

- refugia/útočiště pro volně žijící živočichy a planě rostoucí rostliny
- Prostor pro odpočinek a rekreaci „přetechnizovaných“ lidí
- Prostor pro studium a poznávání přírody

padalec zwyczajny

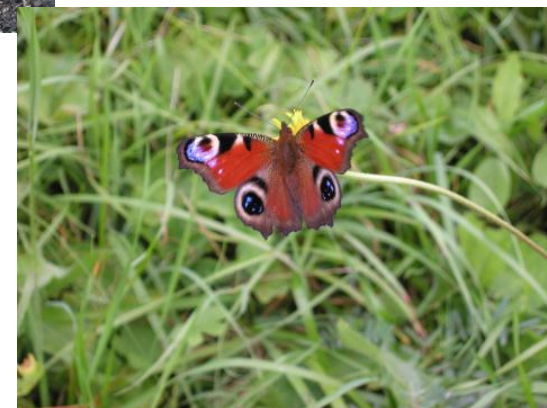
ważka płaska

cieszynianka wiosenna

rusalka pawik

Městská divočina

Negativa

- šíření invazních druhů (**ale vždy jen negativa?**)
- **Nawłoc kanadyjska** (*Solidago canadensis*), **Aster lancetowaty** (*Symphyotrichum lanceolatum*) a jiné druhy – kvetoucí porosty mají obrovský význam pro brouky a motýly – potrava

Příklad městské divočiny z Ostravy – hornického města

- Halda Ema, odvaly Odra, Landek, Lidice další – staré odvaly v městském prostředí, mají charakter městské divočiny a jsou útočištěm pro velké množství rostlin a živočichů
- Současně jsou využívány pro sport, vzdělávání a rekreaci
- Spojují tedy člověka a přírodu!

- Rekultivace ploch po těžbě **musí vytvářet podmínky pro „městskou divočinu“**
- **Lesnické rekultivace** – smíšené listnaté porosty původních dřevin
- **Zemědělské rekultivace** – louky s vysokým podílem bylin a mozaikou dřevin
- **Hydrické rekultivace** – „přirozené“ vodní plochy s vodními a mokřadními druhy
- **Ostatní typy rekultivací** – biopásy dřevin, lesoparky apod.

Dziękuję za uwagę !